

Tina Jerkič
Osnovna šola Dob

Razvoj fine motorike v podaljšanem bivanju

Povzetek: Delo v podaljšanem bivanju je zasnovano specifično in temelji na veliki fleksibilnosti učitelja in njegovega pristopa tako pri vsebinskem kot tudi pri časovnem načrtovanju. Okolje in prostor bivanja mu omogočata izvajanje številnih dejavnosti, ki lahko potekajo samostojno ali pa se dopolnjujejo z dopoldanskim vzgojno-izobraževalnim delom in z njegovimi vsebinami (Kos Knez 2002). Da bi bivanje učencev v šoli v popoldanskem času popestrili z novimi vsebinami, smo se v minulem šolskem letu odločili, da se seznanimo z »običajem«, ki postaja vse bolj priljubljen tudi pri nas, in sicer z nočjo čarovnic (Halloween). Za ta običaj smo se odločili zato, ker pri otrocih močno buri domišljijo, obenem pa omogoča, da delo v podaljšanem bivanju zapolnimo s številnimi ustvarjalnimi delavnicami in hkrati vplivamo na razvoj fine motorike, ki je za nadaljnje delo učencev v šoli izredno pomembna. **Ključne besede:** tuji običaji, noč čarovnic, ustvarjalne delavnice, fina motorika. **Development of Fine Motor Skills in Extended Stay. Abstract:** Work in extended stay has been designed specifically and provides the teacher and his/her approach great flexibility in the planning of contents and duration. The environment and the room of the extended stay enable the teacher to carry out many activities, which can be implemented independently or can complement the morning lessons and their contents (Kos Knez, 2002). In order to add new contents to the afternoon stay of students at the school, we decided in the past school year to acquaint ourselves with the 'custom' that is gaining in popularity here, namely Halloween. We chose this custom because it stirs a great deal of imagination in the children, while enabling us to fill up our time in extended stay with numerous creative workshops, thus influencing the development of fine motor skills, which are of exceptional importance for the subsequent school work of students. **Key words:** foreign customs, Halloween, creative workshops, fine motor skills.

Uvod

Noč čarovnic na splošno velja za ameriški praznik, ki postaja vse bolj priljubljen tudi v drugih delih sveta. Korenine segajo daleč nazaj, v čas starih Keltov. V Sloveniji smo ga začeli prevzemati konec minulega stoletja. Danes ta dan predstavlja predvsem dobro priložnost za zabavo in zaslužek. Prevladujeta črna in oranžna barva, medtem ko so prostori okrašeni s čarovnicami, črnimi mački, pajki, z netopiriji, bučami, duhovi in s številnimi drugimi strašljivimi bitji. Na ta dan potekajo številne zabave, delavnice in prireditve za otroke. Ker otroška domišljija ne pozna meja, smo se odločili, da se tudi naši učenci seznanijo z omenjenim običajem, predvsem pa, da mesec oktober zapolnimo s številnimi ustvarjalnimi delavnicami in poskušamo izdelati zabavne izdelke, s katerimi smo kasneje okrasili učilnice in hodnike naše šole.

Projektno delo

Projektno delo je eden izmed metodičnih postopkov v vzgojno-izobraževalnem procesu, s katerim želimo delo v šoli in v podaljšanem bivanju narediti zanimivo, učence pa spodbuditi k razmišljanju in razvijanju kreativnosti. Pri tem ne gre zgolj za izvajanje zadane naloge, ampak tudi za vključevanje vseh faz takšnega načina dela: zamisel, načrtovanje, izvedba in evalvacija. Na ta način učenci bogatijo svoje znanje, razvijajo številne sposobnosti in urijo različne spretnosti (Novak idr. 2009). Tudi naše delo je bilo zasnovano z idejo, da bi o noči čarovnic, ki se pri nas vse bolj uveljavlja, izvedeli več, in to na način, ki je učencem blizu. Odločili smo se za izvedbo ustvarjalnih delavnic, na katerih učenci niso pridobivali le teoretičnih znanj o tem običaju, ampak smo z delavnicami želeli razvijati tudi njihovo domišljijo, kreativnost in fino

motoriko. Fino motoriko smo razvijali s pomočjo urjenja različnih ročnih spretnosti. S takšnim načinom dela smo želeli povečati in ohraniti interes učencev za sodelovanje in tako doseči zastavljene cilje (Novak idr. 2009).

Pri tem smo upoštevali tudi enega izmed ciljev podaljšanega bivanja, ki predvideva, da učenci skupaj z učiteljem načrtujejo in izbirajo aktivnosti in s tem sooblikujejo posamezne dejavnosti (Blaj idr. 2005, str. 6). Dejavnosti, ki učencem v podaljšanem bivanju omogoča razvedrilo in ukvarjanje z različnimi vsebinami po njihovem izboru, pravimo ustvarjalno preživljanje časa. V tem času se izvajajo aktivnosti, ki imajo določen cilj in obenem upoštevajo tudi interese učencev in njihove sposobnosti (Blaj idr. 2005). Tudi mi smo naše projektno delo izvedli v času ustvarjalnega preživljanja časa in se tako seznanili z običajem, o katerem se konec meseca oktobra toliko govori. Poleg same ideje za projekt so učenci predlagali tudi dejavnosti, ki naj bi jih v tem času izpeljali in način, na kakšen naj bi bile le-te izvedene. Povedali so, katera »bitja«, povezana z nočjo čarovnic, želijo ustvariti in kako naj bi to izvedli. S skupnimi idejami in z njihovo domišljijo smo si zadali cilje in jim skozi celoten projekt tudi sledili. V idejnem delu izvedbe dejavnosti smo razvijali njihovo ustvarjalnost in zagotovili sproščeno ter dobro počutje znotraj skupine. Pri nadaljnjem delu pa so učenci pridobivali nova znanja, utrjevali stara in urili različne ročne spretnosti: striženje s škarjami, sestavljanje, lepljenje ... Sodelovali so pri organizaciji aktivnosti glede na svoje interese, usklajevali so svoja mnenja z vrstniki in se na koncu soočili z rezultati osebnega in skupinskega dela v obliki razstave (Blaj idr. 2005).

Fina motorika

Ustvarjalne delavnice so namenjene urjenju ročnih spretnosti, razvijanju ustvarjalnosti in kreativnosti učencev, obenem pa spodbujajo tudi njihovo domišljijo. Risanje, barvanje, striženje, sestavljanje, lepljenje so le nekatere izmed dejavnosti, s katerimi pri učencih razvijamo fino motoriko rok, zapestja in prstov. Ta je še kako pomembna za usklajeno delovanje osrednjega živčevja in manjših mišic, ki so v kasnejšem obdobju uporabne za učenje pisanja (Giamais 2014, Tičar 2014).

Noč čarovnic

Noč čarovnic je star keltski običaj na večer pred vsemi svetimi. Ljudje so verjeli, da se na ta večer duhovi umrlih poslavljajo od našega sveta. Prižigali so kresove, puščali hrano pred vrati in na okenskih policah prižigali sveče. Izrezljana buča s svečo na oknu ali pred vrati je pomenila pozdrav dušam in hkrati zaščito pred zlimi duhovi. Danes nam ta praznik pomeni predvsem zabavo. Ljudje se našemijo v grozljive maske, prirejajo strašljive zabave in si krasijo domove (Vse za noč čarovnic 2010).

31. oktober tudi dan reformacije

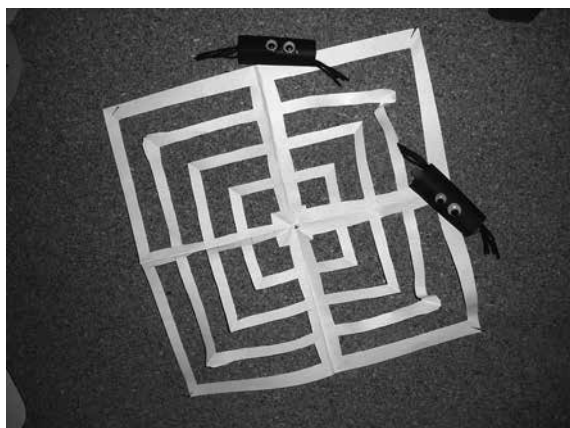
Pri vsem tem pa nismo pozabili povedati, da ta običaj sovpada z našim praznikom, ki je za slovenski narod še kako pomemben. Na ta dan namreč praznujemo dan reformacije. Dan reformacije beležimo kot rojstvo slovenskega knjižnega jezika, saj je obdobje reformacije Slovincem prineslo prvo tiskano knjigo v slovenskem jeziku (MMC, R. 2008).

Noč čarovnic v podaljšanem bivanju

Najprej smo si zadali cilj, da se o omenjenem običaju pogovorimo, spoznamo, kaj v resnici pomeni, obenem pa se seznanimo še z vsemi domišljijami bitji, ki ga spremljajo. Ker gre pri tem običaju za nekoliko zastrašujoč učinek, smo pogovor prilagodili najmlajšim. Pri tem smo ugotovili, da imajo pomembno vlogo čarovnice, duhovi, pajki, buče in druga temačna bitja.

V nas je kmalu dozorela ideja, da poskušamo nekaj teh bitij iz različnega materiala izdelati tudi sami. Menili smo, da to za nas, ki radi ustvarjamo, ne bo težko. Idej in želja je bilo veliko, zato smo z delavnicami začeli že konec meseca septembra. Vsak teden smo namenili izdelovanju določenega izdelka in konec meseca oktobra našo dejavnost uspešno zaključili. Delo je bilo treba prilagoditi ročnim spretnostim učencev prvega in drugega razreda.

V prvem tednu smo se lotili ustvarjanja pajkovih mrež. S pomočjo origamija, preprostega belega

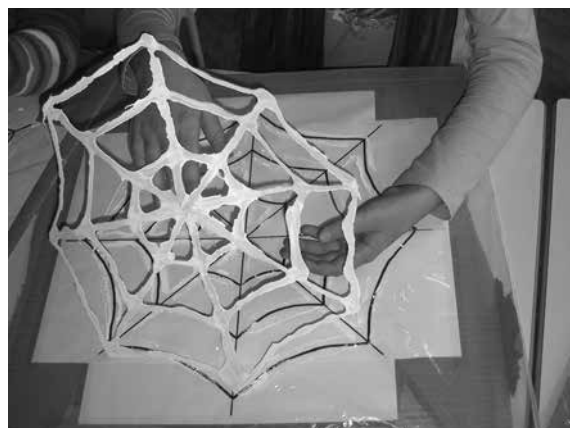

Slika 1: Papirnata pajkova mreža

lista papirja, škarij in spretnih otroških rok so nastale papirnate pajkove mreže (slika 1). Izdelovanja pajkovih mrež smo se lotili tudi z nekaterimi učenci iz četrtega in petega razreda. Postopek izdelovanja mreže za te učence je bil zahtevnejši. Za njeno izdelavo so bile potrebne velika natančnost, potrpežljivost in vztrajnost. Na bel list papirja smo narisali pajkovo mrežo, jo nalepili na karton in prekriili s prozorno vrečko. Nato smo z lepilom Mekol natančno naredili nitke mreže. Počakali smo nekaj dni, da se je lepilo posušilo, nato pa smo ga pobarvali z belo tempera barvo. Mrežo smo previdno oddvojili od njene podlage in jo ponosno pokazali sošolcem (slika 2). V drugem tednu smo ugotovili, da pajkova mreža brez pajka ni prava mreža. Učenci prvega razreda so pajka izdelali iz črnega šelešamerja v obliki rollice, učenci drugega razreda pa so ga naredili v obliki njihove dlani. Za nagajivejši izraz smo mu prilepili še premikajoče se oči (slika 3).

Slika 3: Pajek v obliki otroške dlani

Slika 2: Pajkova mreža iz lepila

Tretjemu tednu bi lahko rekli tudi teden duhov. Učenci so iz belega lista papirja izrezali prijazne duhove. Najprej so jih narisali na list, nato jih s pomočjo črnega flomastra obrisali, jih izrezali in prilepili na okno.

Četrty teden je bil zapolnjen s pripovedovanjem zanimivih vraž in z izdelovanjem živali, ki so povezane z nočjo čarovnic. Še posebej pogosto smo omenjali črne mačke in netopirje. Omenjene živali so učenci s pomočjo šablone obrisali na črn list papirja in jih izrezali.

Noč čarovnic pa nikakor ne more miniti brez čarovnic. Čarovnice učencem še vedno predstavljajo zlobno bitje, ki ga poznajo iz pravljic. Mi pa smo se tokrat lotili izdelovanja preprostih in prijaznih čarovnic. Obesili smo jih na metlo in na vejo vrbe (slika 4).

Slika 4: Preproste prijazne čarovnice

